Lieta Nr.A42491908
AA43-0795-11/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 10.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Gintere,
tiesneses S.Kanenberga un M.Osmane,

piedaloties pieteicēja zemnieku saimniecības „*/Nosaukums/*" pārstāvim zvērinātam advokātam Mārim Loginam un Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Lauku atbalsta dienesta pārstāvjiem *I.K.* un *E.L.*,

atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz zemnieku saimniecības „*/Nosaukums/*" pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2008.gada 21.janvāra lēmuma Nr.6.6/N-408/285 atcelšanu, sakarā ar Lauku atbalsta dienesta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 14.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde 2007.gada 20.septembrī pieņēma lēmumu Nr.1.1-16/4108 „Par nepamatoti izmaksāto atbalstu", ar kuru ZS „*/Nosaukums/*" uzdots atmaksāt nepamatoti izmaksāto atbalsta summu Ls 102789,18 apmērā.

Pēc ZS „*/Nosaukums/*" apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas ar LAD direktora 2008.gada 21.janvāra lēmumu Nr.6.6/N-408/285 „Par iesnieguma izskatīšanu" (turpmāk – Lēmums) LAD Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2007.gada 20.septembra lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar: Ministru kabineta 2004.gada 22.aprīļa noteikumu Nr.412 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecības un lauksaimniecībai un lauku attīstībai" (turpmāk – MK noteikumi Nr.412) 4.2.apakšpunktu; Ministru kabineta 2005.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.273 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai" (turpmāk – MK noteikumi Nr.273) 13.2.apakšpunktu; Komisijas 2003.gada 16.decembra regulas (EK) Nr.2199/2003, ar ko paredz pārejas posma pasākumus Padomes Regulas (EK) Nr.1259/1999 par vienoto platībmaksājuma shēmu Čehijas Republikai, Igaunijai, Kiprai, Latvijai,

Lietuvai, Ungārijai, Maltai, Polijai, Slovēnijai un Slovākijai piemērošanai par 2004.gadu (turpmāk – Regula Nr.2199/2003) 5.panta 2.punktu; Komisijas 2004.gada 29.oktobra regulas Nr.1973/2004 (EK), ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr.1782/2003 piemērošanai attiecībā uz šīs Regulas IV un IV "a" sadaļā minētajām atbalsta shēmām un atmatā atstātas zemes izmantošanu izejvielu ražošanai (turpmāk – Regula Nr.1973/2004) 138.panta 2.punktu; Komisijas 2001.gada 11.decembra regulas (EK) Nr.2419/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus integrētās administrācijas un kontroles sistēmas piemērošanai konkrētām Kopienas atbalsta shēmām, kas izveidotas ar Padomes regulu (EEK) Nr.3508/92 (turpmāk – Regula Nr.2419/2001) 32.pantu; Padomes 2003.gada 29.septembra regulas Nr.1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza Regulas (EEK) Nr.2019/93, (EK) Nr.1452/2001, (EK) Nr.1453/2001, (EK) Nr.1454/2001, (EK) Nr.1868/94, (EK) Nr.1251/1999, (EK) Nr.1254/1999, (EK) Nr.1673/2000, (EEK) Nr.2358/71 un (EK) Nr.2529/2001 (turpmāk – Regula Nr.1782/2003) 138.panta 2.punktu Komisijas 2004.gada 21.aprīļa regulas Nr.796/2004, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai ieviestu savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu, kura paredzēta Padomes Regulā (EK) Nr.1782/2003, ar ko ievieš kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem (turpmāk – Regula Nr.796/2004) 51.panta 2.punktu; „Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006.gadam" (turpmāk – Lauku attīstības plāns), kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2004.gada 30.novembra noteikumiem Nr.1002 „Kārtība, kādā ieviešams programmdokuments „Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006.gadam"" 11.pielikuma 4.punktu.

Lēmuma pamatojumā cita starpā norādīts, ka ZS „*/Nosaukums/*" īpašnieks *A.N.* 2004.gada 20.janvārī iesniedzis LAD viltotu Zemesgabala nomas līgumu kā apliecinājumu tiesībām saņemt platību maksājumus, līdz ar to ZS „*/Nosaukums/*" izveidojusies iesniegumā „Platībatkarīgā atbalsta pieteikums 2004" (turpmāk – 2004.gada iesniegums) un iesniegumā „Platību maksājumu iesniegums 2005" (turpmāk - 2005.gada iesniegums) norādīto kopējo deklarēto platību un kopējo atbalsttiesīgo platību starpība, jeb pārdeklarācija. Ar Limbažu rajona tiesas 2007.gada 7.maija spriedumu krimināllietā Nr.11280054206K21-102/07 konstatēts, ka *A.N.* iesniedzis LAD viltotu Zemesgabala nomas līgumu. Līdz ar to lēmumi par atbalsta maksājumu izmaksu ZS „*/Nosaukums/*" ir atceļami, bet saņemtais atbalsts ir atmaksājams.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 25.februārī saņemts ZS „*/Nosaukums/*" pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] LAD ir nepareizi tulkojis un piemērojis MK noteikumu Nr.412 4.2.apakšpunktu, MK noteikumu Nr.273 13.2.apakšpunktu, gan arī Regulas Nr.2199/2003 5.panta 2.punktu un Regulas Nr.1782/2003 138.panta 2.punktu. Minētās tiesību normas paredz, ka attiecīgos maksājumus ir tiesības saņemt lauksaimniekam, kurš ir attiecīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes īpašnieks, tiesiskais valdītājs vai nomnieks, kā arī atbalsta maksājumi par attiecīgo gadu netiek piešķirti, ja starpība starp deklarēto un faktisko platību radusies apzināti pieļautu pārkāpumu dēļ. Minētās tiesību normas nevar kalpot par Lēmuma pamatojumu, jo nav izpildījušies tajās norādītie to piemērošanas nosacījumi.

[2.2] Normatīvie akti nepieprasa rakstveida nomas līguma nepieciešamību vai tā iesniegšanu LAD, lai pieteiktos uz atbalsta maksājumiem. Tā kā *A.N.* bija Limbažu rajona Brīvzemnieku pagasta zemesgabala „*/Nosaukums/*" ar kadastra numuru */kadastra numurs/* lauksaimniecībā izmantojamās daļas (turpmāk – Zemesgabals) faktiskais nomnieks, jo pastāvēja mutvārdos noslēgts nomas līgums, nav pamata apšaubīt pieteicēja sniegtās informācijas LAD patiesumu.

Zemesgabala nomas līguma viltošanas faktam nav juridiskas nozīmes attiecībā uz maksājumu saņemšanu, jo tos neietekmē rakstiska nomas līguma esamība vai neesamība. Pieteicējs viltoto Zemesgabala nomas līgumu šādiem mērķiem LAD nav sniedzis.

[2.3] Laika posmā, kamēr Zemesgabalu nomāja pieteicējs (t.i., līdz 2005.gadam), neviens no Zemesgabala kopīpašniekiem nepieteicās uz attiecīgajiem atbalsta maksājumiem, jo visi kopīpašnieki apzinājās, ka pieteicējs ir vienīgais, kuram bija šādas likumīgas tiesības. Šis fakts vienlaikus apstiprina arī to, ka konkrētajā gadījumā nav pamata runāt par pārdeklarāciju.

[2.4] Tiklīdz 2005.gadā starp līdzējiem radās domstarpības par Zemesgabala izmantošanas noteikumiem (zemes kopīpašnieki par nomājamo Zemesgabalu pieprasīja lielāku nomas maksu), pieteicējs pārtrauca Zemesgabala izmantošanu un apsaimniekošanu un 2006.gadā uz attiecīgajiem atbalsta maksājumiem nepieteicās. Strīds par Zemesgabala nomas līguma viltojuma esamību izcēlās tikai 2006.gada jūnija mēnesī, t.i., ievērojamu laiku pēc tam, kad nomas tiesiskās attiecības starp līdzējiem bija izbeigtas un pieteicējs bija pārtraucis apstrādāt Zemesgabalu.

[2.5] LAD ir rupji pārkāpis Administratīvā procesa likuma 62.pantā nostiprināto administratīvā procesa dalībnieku uzklausīšanas principu. Netiek apstrīdēts tas, ka konkrētajā gadījumā LAD ir noskaidrojis pieteicēja viedokli, taču nav to rūpīgi izvērtējis kopsakarā ar visiem konkrētās lietas apstākļiem. Tas ir novedis pie nepareiza lēmuma pieņemšanas. Šāds būtisks procesuālo tiesību pārkāpums ir patstāvīgs pamats Lēmuma atcelšanai.

[2.6] Lai gan Lēmumā ir norādīts, ka tas ir obligātais administratīvais akts, LAD bija jāņem vērā samērīguma un privātpersonas tiesību

ievērošanas princips. Pieteicējs atsaucas uz Satversmes tiesas 2007.gada 28.februāra lēmumu lietā Nr.2006-41-01 un tiesību doktrīnā pausto viedokli, ka samērīguma principa piemērošana neaprobežojas vienīgi ar lietderības apsvērumu izdarīšanu rīcības brīvības gadījumos, bet tas ir jāpiemēro arī tad, ja iestāde izdod obligāto administratīvo aktu.

Konkrētajā gadījumā veidojas nesamērīga un administratīvo tiesību principiem neatbilstoša situācija, kad par formālu pārkāpumu, kas turklāt neietekmē personas tiesības saņemt attiecīgos atbalsta maksājumus, privātpersona administratīvā procesa ietvaros tiek sodīta ar naudas sodu, kas gandrīz 50 reizes pārsniedz tiesiski saņemtos maksājumus.

[3] LAD pirmās instances tiesai iesniegtajos paskaidrojumos norādīja, ka pieteikumu neatzīst, un lūdza to noraidīt, atsaucoties uz Lēmumā minēto pamatojumu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 14.jūnija spriedumu apmierināts ZS „*/Nosaukums/*" pieteikums, atcelts Lēmums no tā pieņemšanas brīža, uzdodot LAD mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atmaksāt ZS „*/Nosaukums/*" Ls 105330,03.

Tiesas spriedumā norādīti turpmāk minētie motīvi.

[4.1] Tiesa konstatēja, ka ar Lēmumu ir atcelti šādi lēmumi:

[4.1.1] LAD Eiropas Savienības Tiešo maksājumu departamenta 2004.gada 7.decembra lēmums Nr.1006.020-01/44068 „Par platību maksājumiem Pieteikumam Nr.090406503";

[4.1.2] LAD Eiropas Savienības Tiešo maksājumu departamenta 2004.gada 21.decembra lēmums Nr.1006.20-01/111508 „Par platību maksājumiem Pieteikumam Nr.090406503";

[4.1.3] LAD Eiropas Savienības Tiešo maksājumu departamenta 2004.gada 22.decembra lēmums Nr.1006.020-01/124179 „Par platību maksājumiem Pieteikumam Nr.090406503";

[4.1.4] LAD Eiropas Savienības Tiešo maksājumu departamenta 2005.gada 24.marta lēmums Nr.1006.020-01/73282 „Par platību maksājumiem Pieteikumam Nr.090406503";

[4.1.5] Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2006.gada 22.jūnija lēmums Nr.09.010-01/22904 „Par platību maksājumiem Iesniegumam Nr.090507974";

[4.1.6] Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2007.gada 3.jūlija lēmums Nr.09.010-01/0738108 „Par platību maksājumiem Iesniegumam Nr.090605753".

[4.1.7] Ar šiem lēmumiem pieteicējam piešķirts vienoto platību maksājums, mazāk labvēlīgo apvidu atbalsts un papildu valsts tiešais maksājums.

[4.2] Lēmums pamatots ar Administratīvā procesa likuma 86.panta otrās daļas 4.punktu, kas paredz, ka adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja adresāts attiecīgā administratīvā akta

izdošanu panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām prettiesiskām darbībām.

Lēmumā norādīts, ka pieteicējs tiesības saņemt platību maksājumus par Zemesgabalu apliecināja, iesniedzot viltotu nomas līgumu. Līdz ar to ir radusies platības pārdeklarācija pieteicēja 2004.gada iesniegumā un 2005.gada iesniegumā. Līdz ar to pieteicējam neesot bijušas tiesības par 2004. un 2005.gadu saņemt vienoto platību maksājumu, mazāk labvēlīgo apvidu atbalstu un papildu valsts tiešos maksājumus, bet par 2006.gadu - mazāk labvēlīgo apvidu atbalstu.

Tiesa pārbaudīja, vai ir pamatots LAD viedoklis, ka sprieduma [4.1] punktā minētie lēmumi bija uzskatāmi par prettiesiskiem.

[4.3] Iestāde ir norādījusi, ka saskaņā ar MK noteikumu Nr.412 4.2.apakšpunktu un MK noteikumu Nr.273 13.2.apakšpunktu pieteicējs nav uzskatāms par zemes nomnieku Zemesgabalā, jo ar Limbažu rajona tiesas 2007.gada 7.maija spriedumu krimināllietā Nr.11280054206K21-102/07 konstatēts, ka ZS „*/Nosaukums/*" īpašnieks *A.N.* ir viltojis 2002.gada 30.maija zemes nomas līgumu.

Pieteicējs nenoliedz, ka zemes nomas līgums bija viltots, taču pieteicējs uzsver, ka no tiesību normām neizriet, ka platības maksājumus var saņemt tikai tad, ja nomas līgums noslēgts rakstveidā, ka persona atzīstama par zemes nomnieku arī tad, ja nomas līgums noslēgts mutvārdos, un pieteicējam ir bijis mutvārdos noslēgts zemes nomas līgums par Zemesgabalu, kas izrietot arī no zemes īpašnieku sniegtajām liecībām krimināllietā.

[4.3.1] Tiesa konstatēja, ka MK noteikumu Nr.412 4.2.apakšpunkts un MK noteikumu Nr.273 13.2.apakšpunkts paredz, ka platību maksājumus ir tiesības saņemt lauksaimniekam, kurš ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes nomnieks. Šīs normas nenosaka, ka nomas līgumam būtu obligāti jābūt noslēgtam rakstveidā.

Lēmumā norādīts, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 27.decembra noteikumu Nr.504 „Kārtība, kādā izveidojama vienota administrēšanas sistēma atbalstam laukiem, lauksaimniecībai, zivsaimniecībai un mežsaimniecībai" 7.2.apakšpunktu, lai reģistrētos turpmākai atbalsta saņemšanai, lauksaimnieciskajā ražošanā izmantojamās zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs norādītajā laikā ierodas attiecīgajā LAD reģionālajā pārvaldē, līdzi ņemot personu apliecinošus dokumentus, juridiskās personas reģistrāciju apliecinošus dokumentus, zemes īpašumtiesības un lietošanas tiesības apliecinošus dokumentus.

Tiesa secināja, ka norma nenosaka, ka zemes nomas līgums var būt noslēgts tikai rakstiski. Normas mērķis nav regulēt nosacījumus, pie kādiem personai ir tiesības uz atbalstu. Līdz ar to tā interpretējama tādējādi, ka ir jāņem līdzi zemes īpašumtiesības vai lietošanas tiesības apstiprinoši dokumenti, ja tādi ir. Arī LAD paskaidrojumos tiesai atzinis, ka nomas līgumam nav obligāti jābūt noslēgtam rakstiski, lai persona varētu saņemt platības maksājumus. Tādējādi tiesa secināja, ka personai ir tiesības saņemt

platības maksājumus arī tad, ja nomas līgums noslēgts mutvārdos.

[4.3.2] Tiesa konstatēja, ka viens no zemes gabala ar kadastra Nr.*/kadastra numurs/* īpašniekiem *A.K.* 2006.gada 31.jūlijā, nopratināts kā cietušais krimināllietā, ir atzinis, ka ir ļāvis ZS „*/Nosaukums/*" īpašniekam *A.N.* izmantot zemi 2004.un 2005.gadā un par to bijusi vienošanās mutvārdos. Arī pārējie zemes īpašnieki – *Ē.J.*, *R.B.* un *I.K.* – ir liecinājuši, ka viņi ir zinājuši par vienošanos starp *A.K.* un *A.N.* par zemes izmantošanu un viņiem nav bijuši iebildumi, pret to, ka *A.N.* lieto viņiem piederošo zemes gabalu 2004.un 2005.gadā. Ņemot vērā minēto, tiesa atzina, ka ir pierādīts, ka pieteicējam bija noslēgts mutvārdu līgums par zemes nomu.

[4.3.3] Tā kā personai ir tiesības saņemt platības maksājumus arī tad, ja nomas līgums noslēgts mutvārdos, un pieteicējam bija noslēgts mutvārdu līgums par zemes nomu, tiesa secināja, ka nav pamata uzskatīt, ka sprieduma [4.1] punktā minētie lēmumi bija prettiesiski tikai tāpēc, ka ZS „*/Nosaukums/*" īpašnieks *A.N.* bija viltojis 2002.gada 30.maija zemes nomas līgumu.

[4.4] Attiecībā uz LAD atsauci Lēmumā, ka, pamatojoties uz Regulas Nr.2199/2003 5.panta 2.punktu, Regulas Nr.1973/2004 138.panta 2.punktu, Regulas Nr.2419/2001 32.pantu, Regulas Nr.796/2004 51.panta 2.punktu pieteicējam par 2004. un 2005.gadu nebija tiesību saņemt vienoto platību maksājumu, papildu valsts tiešos maksājumus, mazāk labvēlīgo apvidu atbalstu, bet par 2006.gadu – mazāk labvēlīgo apvidu atbalstu, tiesa konstatēja, ka visās šajās normās ir paredzēts, ka atbalsta maksājumus vai nu samazina vai nepiešķir, ja lauksaimnieka deklarētā platība ir lielāka nekā atbalsttiesīgā platība.

No Lēmuma izriet, ka iestāde ir uzskatījusi, ka pieteicēja deklarētā platība ir bijusi lielāka nekā atbalsttiesīgā platība, jo, tā kā ir iesniegts viltots zemes nomas līgums, tad pieteicējs nav uzskatāms par attiecīgā Zemesgabala nomnieku. Tomēr tiesa konstatēja, ka tā kā pieteicējam bija mutvārdos noslēgts zemes līgums par 2004.un 2005.gadu, tad pieteicējs šajā periodā bija uzskatāms par zemes nomnieku. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka deklarētā platība ir bijusi lielāka nekā attbalsttiesīgā platība.

Lēmumā ir atsauce arī uz Regulas 2419/2001 49.panta 1.punktu un Regulas Nr.796/2004 73.panta 1.punktu. Atbilstoši šīm normām, ja ir veikts nepamatots maksājums, lauksaimnieks atmaksā attiecīgo summu kopā ar aprēķinātajiem procentiem. Tā kā tiesa konstatēja, ka pieteicējs bija atzīstams par Zemesgabala nomnieku 2004.un 2005.gadā, tad nav pamata uzskatīt, ka ir veikts nepamatots maksājums.

Tādējādi Lēmumā minētās regulu normas nav piemērojamas pieteicēja gadījumā. Līdz ar to LAD nebija pamata uzskatīt sprieduma [4.1] punktā minētos lēmumus par prettiesiskiem un atcelt tos.

[4.5] Lēmumā ir arī atsauce uz Lauku attīstības plāna 11.pielikuma 4.punktu, kas paredz: ja pretendents ir sniedzis nepatiesas ziņas rupjas neuzmanības dēļ, viņš tiek izslēgts no attiecīgajiem lauku atbalsta pasākumiem, kas ietilpst Regulas Nr.1257/1999 attiecīgajā nodaļā, uz

kalendāro gadu. Ja nepatiesa informācija ir sniegta tīši, pretendents tiek izslēgts no šiem lauku atbalsta pasākumiem arī nākamajā gadā.

Šajā normā nav tieši norādīts, vai ar nepatiesām ziņām ir saprotamas jebkuras iesniegtās ziņas, vai tikai tās ziņas, kas ir bijušas nepieciešamas, lai saņemtu atbalstu. Tiesas ieskatā šī norma ir piemērojama tikai gadījumiem, kad sniegtas nepatiesas ziņas par attiecīgās personas tiesībām saņemt atbalstu, nevis jebkādas nepatiesas ziņas. Tas izriet, pirmkārt, no tā, ka šī norma paredz sodu ne tikai par to, ka nepatiesas ziņas iesniegtas tīši, bet arī par to, ka tās sniegtas rupjas neuzmanības dēļ. Otrkārt, tiesa konstatēja, ka Lauku attīstības plāna 11.pielikuma 4.punktā ietvertais regulējums par pārkāpumiem un sodiem par tiem ir līdzīgs regulējumam, kas ietverts Regulā Nr.2199/2003, Regulā Nr.1973/2004, Regulā Nr.2419/2001 un Regulā Nr.796/2004. Atbilstoši šīm regulām personai tiek liegtas tiesības uz atbalsta maksājumu, ja tās deklarētā platība ir lielāka nekā atbalsttiesīgā platība. Tātad atbilstoši regulām nelabvēlīgas sekas iestājas tad, ja persona ir sniegusi nepatiesas ziņas par savām tiesībām saņemt atbalsta maksājumus. Ņemot vērā minēto, tiesa secināja, ka Lauku attīstības plāna 11.pielikuma 4.punkts ir piemērojams gadījumiem, kad nepatiesas ziņas sniegtas par tiesībām saņemt atbalstu.

Izvērtējot pieteicēja gadījumu, tiesa secināja, ka pieteicējs ir iesniedzis nepatiesas ziņas par to, ka zemes nomas līgums ir noslēgts rakstiski, lai arī patiesībā šāds līgums ir bijis noslēgts tikai mutvārdos. Tiesa jau konstatēja, lai personai būtu tiesības uz atbalsta maksājumu, pietiek arī ar mutvārdos noslēgtu nomas līgumu. Līdz ar to pieteicēja sniegtās nepatiesās ziņas neietekmēja tā tiesības saņemt atbalstu.

Ņemot vērā minēto, tiesa secināja, ka Lauku attīstības plāna 11.pielikuma 4.punkts nav piemērojams pieteicēja gadījumā. Tādējādi LAD nebija pamata uzskatīt sprieduma [4.1] punktā minētos lēmumus par prettiesiskiem un atcelt tos.

[4.6] Tā kā Lēmumā nav ietverts tāds pamatojums, kas norādītu uz sprieduma [4.1] punktā minēto lēmumu prettiesiskumu, iestādei nebija tiesības ar Lēmumu atcelt šos lēmumus, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 86.panta otrās daļas 4.punktu, jo šī norma piemērojama tikai prettiesisku lēmumu atcelšanai. Ņemot vērā minēto, tiesa atzina, ka Lēmums ir atzīstams par prettiesisku un ir atceļams no tā pieņemšanas brīža.

[4.7] Tiesa konstatēja, ka pieteicējs Lēmumu ir izpildījis un ir atmaksājis saņemto atbalsta summu. Tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 253.panta otrajai daļai (noteic, ka tiesa spriedumā norāda, kādā veidā iestādei jānovērš uzsāktās izpildes sekas, un uzdod iestādei šajā nolūkā noteiktā termiņā veikt konkrētas darbības), uzdeva LAD mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža atmaksāt pieteicējam Ls 105330,03.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 14.jūnija spriedumu

LAD iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot minēto tiesas spriedumu atcelt. Apelācijas sūdzībā, papildus Lēmumā un pirmās instances tiesā sniegtajiem paskaidrojumiem, norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Tiesa nav ņēmusi vērā visus krimināllietā konstatētos apstākļus, ka *A.N.* izdarīja dokumentu viltošanu mantkārīgā nolūkā, ka savu vainu viņš atzina, ka viltotais nomas līgums tika izmantots kā apliecinājums par tiesībām saņemt platību maksājumus par platībām zemes gabalā ar kadastra Nr.*/kadastra numurs/*. *A.N.* darbības tika kvalificētas kā tīšas, ar mērķi iegūt atbalsta maksājumus. Līdz ar to pieteicēja sniegtās nepatiesās ziņas ietekmēja tā tiesības saņemt atbalstu, jo šīs ziņas sniegtas apzināti, ar mērķi prettiesiski saņemt atbalsta maksājumus. Līdz ar ZS „*/Nosaukums/*" prettiesiski saņēma maksājumus no LAD.

[5.2] Ja pieteicējs uzskatītu, ka tam ir spēka esošs mutvārdu nomas līgums par Zemesgabalu, tad 2004.gada 20.janvārī Ziemeļvidzemes reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē iesniegtajam iesniegumam „Priekšreģistrācijas anketa" nebūtu pievienojis viltotu zemes nomas līgumu. LAD ieskatā minētais līgums tika pievienots ar mērķi saņemt Eiropas Savienības tiešos maksājumus.

[5.3] No Limbažu rajona tiesas spriedumā ietvertajām ziņām konstatējams, ka atbilstoši Civillikuma 2124.punktā ietvertajam regulējumam puses nebija vienojušās par mutiska nomas līguma būtiskajām sastāvdaļām, t.i., maksu. Līdz ar to, konstatējot, ka 2004.gadā noslēgtais nomas līgums ir ticis izbeigts, uzskatāms, ka šāds mutisks nomas līgums nemaz nav pastāvējis. Būtībā zemes gabals ar kadastra Nr.*/kadastra numurs/* atradās pieteicēja faktiskajā valdījumā atbilstoši Civillikuma 875.pantam, kas nosaka, ka valdījums ir tiesībām atbilstoša faktiska vara. Tas pastāv, kad ķermeniska lieta faktiski atrodas kādas personas pilnīgā varā un kad pie tam šī persona izrāda gribu rīkoties ar lietu līdzīgi īpašniekam. Tas, kā varā lieta faktiski atrodas, bet kas atzīst par tās īpašnieku kādu citu, uzskatāms, kaut arī viņam būtu tiesība turēt to savā varā, nevis par šās lietas tiesisku valdītāju, bet tikai par tās turētāju jeb faktisku valdītāju un īpašnieka vietnieku valdījumā. Tā valdījuma iegūšanu nevar nodrošināt lietotāja griba iegūt lietu par savu, lai cik stipri lietotājs to vēlētos. Respektīvi, nav nekāda pamata pieņēmumam, ka šī persona ir lietas īpašniece vai tiesiskā valdītāja.

Lietotājs valda nevis lietojuma priekšmetu, bet tikai lietojuma tiesības. Līdz ar to tas, kā varā lieta faktiski atrodas, bet kas atzīst par tās īpašnieku kādu citu, uzskatāms, kaut arī viņam būtu tiesības turēt to savā varā, nevis par šās lietas tiesisku valdītāju, bet tikai par tās turētāju jeb faktisku valdītāju.

Līdz ar to konstatējams, ka pieteicējs šajā gadījumā nav izpildījis MK noteikumu Nr.412 4.2.apakšpunkta un MK noteikumu Nr.273 13.2.apakšpunkta nosacījumus, jo nav ne lauksaimniecībā izmantojamās zemes īpašnieks, ne tiesiskais valdītājs vai nomnieks, bet gan tikai faktiskais valdītājs.

[5.4] LAD uzskata, ka ir pierādīts, ka pieteicējs nevarēja pretendēt uz atbalsta maksājumiem un atbilstoši Administratīvā procesa likuma 86.panta otrās daļas 4.punktam adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja adresāts attiecīgā administratīvā akta izdošanu panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām prettiesiskām darbībām. Līdz ar to Lēmums ir tiesisks un pamatots.

[6] Tiesas sēdē apgabaltiesā LAD pārstāvji apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā minētajiem pamatiem.

Pieteicēja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina.

Apgabaltiesa nopratināja kā lieciniekus *A.K.*, *I.K.*, *R.B.* un *Ē.J.*

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus to kopsakarā ar procesa dalībnieku paskaidrojumiem un liecinieku liecībām, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka LAD apelācijas sūdzība nav pamatota un ZS „*/Nosaukums/*" pieteikums ir apmierināms.

[8] Apgabaltiesa, pārbaudot Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 14.jūnija sprieduma pamatojumu, atzīst, ka tiesa ir pareizi novērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Apgabaltiesa pirmās instances tiesas pamatojumu atzīst par pareizu un pietiekamu, tāpēc saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un to neatkārto.

Administratīvā apgabaltiesa par LAD apelācijas sūdzības argumentiem papildus norāda turpmāk minēto.

[9] LAD ieskatā pieteicējs nav izskatāms ne par Zemesgabala tiesisko valdītāju, ne nomnieku, bet gan tikai faktisko valdītāju.

Apgabaltiesa minētajam apgalvojumam nepiekrīt un norāda, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem, tostarp liecinieku – Zemesgabala kopīpašnieku *A.K.*, *I.K.*, *R.B.* un *Ē.J.* liecībām, kas iegūtas lietas izskatīšanas laikā apgabaltiesā (*skat. 2011.gada 20.oktobra tiesas sēdes protokolu lietas 178.-181.lapā*), ir pierādījies fakts, ka ZS „*/Nosaukums/*", kuru īpašnieks ir *A.N.*, bija zemesgabala nomnieks.

Saskaņā ar Civillikuma 1511.pantu līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Līgums šaurākā, šeit pieņemtā nozīmē ir vairāku personu savstarpējs ar vienošanos pamatots gribas izteikums, kura mērķis ir nodibināt saistību tiesību (1401.pants). Civillikuma 2112.pants noteic, ka noma ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas maksu kādas lietas lietošanu. Līgums, ar kuru piešķir vai apsola augļu nesējas lietas lietošanu augļu ievākšanai no tās, ir noma.

Liecinieks *A.K.* liecībās apgabaltiesai apliecināja, ka *A.N.* bija Zemesgabala nomnieks jau no 2001.gada, ka nomāt Zemesgabalu *A.N.* piedāvājis viņš, ka mutvārdos tika noslēgta vienošanās par Zemesgabala apstrādāšanu, ka *A.N.* maksāja nekustamā īpašuma nodokli par *A.K.* Zemesgabala daļu, ka nomas attiecības pastāvēja līdz 2005.gadam ieskaitot, bet tika pārtrauktas no 2006.gada, jo *A.N.* atteicās slēgt rakstveida nomas līgumu ar pārējiem kopīpašniekiem. *A.K.* arī apliecināja faktu, ka viņš informēja pārējos kopīpašniekus par Zemesgabala iznomāšanu *A.N.*

Liecinieks *I.K.* apliecināja, ka *A.N.* nomāja Zemesgabalu, ka bija mutiska vienošanās, ka viņš var apstrādāt zemi, ka noma tika pārtraukta, jo *A.N.* atteicās slēgt rakstveida nomas līgumu ar kopīpašnieku piedāvāto nomas maksas apmēru.

Lieciniece *R.B.* liecināja, ka *A.N.* bija pirmais Zemesgabala nomnieks, ka par nomu viņš vienojās ar *A.K.*, jo *A.K.* tur dzīvoja. Lieciniece norādīja, ka kopīpašnieki bija priecīgi, ka ir kāds, kas apstrādā zemi, lai tā neaizaug, jo paši zemes apstrādāšanu neveica, ka nekādus iebildumus pret *A.N.* veikto zemes apstrādāšanu kopīpašniekiem nebija. Tā kā kopīpašnieki ar *A.N.* nevarēja vienoties par nomas maksu 2005.gadā, zeme tika nodota nomā citai personai. *A.N.* daļēji maksājis nodokļus par zemi.

Liecinieks *Ē.J.* liecināja, ka zinājis, ka *A.N.* apstrādāja zemi, nekādas pretenzijas nav cēlis līdz 2005.gadam. Tā kā kopīpašnieki ar *A.N.* 2005.gadā nevarēja vienoties par rakstveida līguma noslēgšanu, *A.N.* zemi neturpināja apstrādāt.

Apgabaltiesas ieskatā konkrētajos faktiskajos apstākļos atzīstams, ka starp Zemesgabala kopīpašniekiem un *A.N.* pastāvēja Zemesgabala nomas tiesiskās attiecības 2004. un 2005.gadā. Uz izskatāmo gadījumu nav attiecināmas Civillikuma normas, kas reglamentē valdījumu.

[10] Tā kā pieteikums ir apmierināms, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu no atbildētājas Latvijas Republikas par labu pieteicējam piespriežama viņas samaksātā valsts nodeva 10 latu apmērā par pieteikuma iesniegšanu tiesā (SEB Unibanka 2008.gada 25.februāra kases ieņēmumu orderis Nr.1043 lietas 8.lapā).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

apmierināt zemnieku saimniecības „*/Nosaukums/*” pieteikumu.

Atcelt Lauku atbalsta dienesta 2008.gada 21.janvāra lēmumu Nr.6.6/N-408/285 no tā pieņemšanas brīža.

Uzdot Lauku atbalsta dienestam mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atmaksāt zemnieku saimniecībai „*/Nosaukums/*” Ls 105330,03 (simts pieci tūkstoši trīs simti trīsdesmit lati un trīs santīmi).

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt zemnieku saimniecībai „*/Nosaukums/*” tās samaksāto valsts nodevu Ls 10 (desmit lati).

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Gintere

Tiesneses S.Kanenberga

M.Osmane